

Triviallitteratur

Af Finn Dalum-Larsen, 2008.

Denne litteratur kendetegnes ved ordet forenkling. Man forenkler virkeligheden for modtageren. Dette gøres enten af hensyn til modtagerens alder, intelligens eller behov. Ofte indfrier triviallitteraturen et behov hos modtageren for spænding, romantik eller blot afslapning i en stresset verden, eller måske for at udfylde fritiden.

Virkelighedsflugt

Afsenderen giver modtageren mulighed for at glemme sig selv og sin egen triste eller blot kedelige verden igennem en identifikation med en helt i en mere spændende verden. Herigennem opnår modtageren et øjeblikks følelse af liv. Et stort følelsesregister bliver gennemlevet. Dette er imidlertid ikke en ægte tilfredsstillelse, idet modtageren kort efter igen er tom, da tilfredsstillelsen ikke kommer fra livet, men fra den kortvarige 'dagdrøm', som trivialteksten måske repræsenterer.

Personen kan vælge at lade sig nøje med denne drømmeverden og dermed blive en tilskuer til det virkelige liv. Således kan triviallitteratur blive et åndeligt narkotika, der får personen til at syne hen i drømme og illusioner.

Gode og sunde drømme og forventninger til livet kan ikke altid opfyldes umiddelbart. Igennem historier med lykkelige afslutninger og ikke alt for komplicerede forløb, kan drømmen blive opfrisket og fornyet. Læseren vender derpå tilbage til 'virkeligheden' for på ny at søge drømmen realiseret på en ikke-trivial måde.

De fleste læsere bruger sandsynligvis helt bevidst triviallitteratur som et tiltrængt frirum, et uforpligtende og underholdende besøg i et litterært eller filmisk univers, der:

- enten med sikkerhed ender positivt, uanset hvor fortvivlet konfliktsituationerne end kan forekomme undervejs i det narrative forløb
- eller fremmer følelsen af øjeblikkelig selvtillid, fordi man bekræftes i ikke at være så dum, ond, kynisk, beregnende, egoistisk eller pengegrisk som centrale personer i novellen, tv-serien eller filmen.

Så med den dopamin, hjernen udskiller, når læseren (eller seeren) sammen med trivialtekstens helt eller heltinde finder lykken til sidst, eller føler glæde og tilfredshed ved at være et bedre menneske end de nedrige personer i fortællingen, er læseren klar til igen at møde hverdagens dont med fornyet energi og gåpåmod 😊.

Den litterære triviallitteratur findes i utallige kriminalromaner, kærlighedsromaner og spændingsromaner, ugebladsnoveller samt i tv-serier og film.

Underlødige litteratur

Underlødige litteratur er en slags triviallitteratur, der giver en pseudotilfredsstillelse af nogle dybtliggende tendenser i den menneskelige natur. Det ses i porno-, gys- og voldslitteratur.

Behov for seksualitet søges stimuleret. De gode seksualdrifter søges ophidset ved intime skildringer af kønslivet oftest totalt afskåret fra følelseslivet. Disse stimuleres gerne med billeder både reelt og sprogligt med tilhørende vulgærsprog. Ofte er der tale om en total tingsliggørelse af både kvinden og mandens roller i seksuallivet.

Behov for spænding søges tilfredsstillet ved scener af uhygge og blodtørst, der giver et afstumpet billede af menneskene. Sproget er også her hårdt og rå med mange bandeord.

Den underlødige litteratur er kendetegnet ved ikke at bidrage til modtagerens udvikling - tværtimod.

Triviallitteraturens særlige virkemidler

Igennem nedenstående skema kan forskellen synliggøres mellem finlitteratur og triviallitteratur. Skemaet beskæftiger sig med nogle meget generelle træk.

Virkemidler	Finlitteratur	Triviallitteratur
Komposition	<p>Kinesisk æske (Historien springer i fortælleplaner. Den starter i nutiden, pludselig springes der i tiden og historien fortsætter i en ny nutid. Dette sker gang på gang, indtil man når det væsentlige, der ligger i det inderste rum. Derefter bevæger den sig udad)</p> <p>Tidsspring (hovedhandlingen er fremadskridende, men større eller mindre tidsspring, giver hele tiden fornyede oplysninger om personerne)</p> <p>Kan også være kronologisk fremadskridende. Alle muligheder står åbne, her er det kun fantasien, der sætter grænsen.</p> <p>Stemningsskift dominerer</p>	<p>Fremadskridende kronologisk handling med enkelte tidsspring. Litteraturen følger ofte en enkelt form, som også kendes fra komedier:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Problemet vises 2. Problemet forværres 3. Højdepunktet 4. Problemet løses (lykkeligt) 5. Historien afsluttes <p>Kompositionskurven viser, at det er spændingsforskellen, der er den vigtigste. Kurven ligner et uregelmæssigt hjertekardiogram</p>
Personer	<p>Realistiske personer optræder med mange detaljerede personlighedstræk.</p> <p>Både negative og positive træk hos personerne beskrives.</p>	<p>Personerne beskrives som enten gode eller onde uden de store detaljer. Der er ingen virkelige personer, kun typer: den gode helt/heltinde, den typiske onde skurk, den søde pige, den onde heks osv.</p>
Tid, sted og samfund	<p>Ofte indgående tids-, steds- og samfundsbeskrivelse. Mulighed for kritik og opfordringer til at</p>	<p>Litteraturen er ofte tidløs med meget ringe beskrivelse af samfundet, hvor kun det nære miljø omkring personerne</p>

	<p>ændre de bestående forhold dvs. samfundskritisk.</p>	<p>inddrages. Triviallitteratur er for det meste samfundsbevarende.</p>
<p>Motiver, Tema</p>	<p>Alle mulige problemfelter fra det virkelige liv inddrages: kærlighed, sex, arbejdsløshed, skilsmisser, kønsroller, angst, uselviskhed, egoisme, generationskløfter, kommunikationsproblemer, samfundets lavdeling, handicap, søgende/ livløse, nydende/ ydende, alkoholproblemer, narkoproblemer, barndom / ungdom og meget mere.</p>	<p>Læseren ønsker ikke at blive stillet overfor et utal af problemer, der måske ikke engang bliver løst. Vedkommende har rigeligt i egne problemer, der næsten ikke magtes, derfor finder vi motiver som: De godes kamp over de onde, de forelskedes vej til lykken, de få muligheds vej til succes, de tapres kamp og sejr over den næsten uimodståelige fjende, den fortabtes redning og meget mere.</p> <p>I fjernsynet og streamingtjenester er der med sæbeoperaer, reality-tv og fiktionsserier skabt nye trivialmønstre, hvor de rige og smukke eller for den sags skyld helt almindelige eller socialt udfordrede menneskers liv beskrives på godt og ondt. Modtageren ser imidlertid ikke først og fremmest disse nye 'trivier' for kortvarigt at svømme hen i romantisk lykkefølelse eller udvide sin horisont, men for at forarges eller ophidses. Modtageren kan så glæde sig over sit eget beskedne, men højere moralske liv.</p>
<p>Problemer/ løsninger</p>	<p>Ofte komplicerede problemer også uden forslag til løsninger. Hvor der er løsninger gengives de som en for afsenderen realistisk mulighed.</p>	<p>I den traditionelle triviallitteratur løses problemerne ofte meget naivt, efter et forudkendt mønster. Løsningerne er idylliske, romantiske.</p> <p>De nye serier fremstiller mange uløste konflikter, det trivielle ligger ikke i</p>

		løsningerne her, men i personskildringen og flugten til den spændende verden, hvor der "sker" noget i modsætning til ens egen kedelige verden.
--	--	--

Kilde: Finn Dalum-Larsen, 2008. <http://www.dalum-larsen.dk/dansk/Tegneserien/Total2009/total2009.htm#Triviallitteratur>. Let redigeret af antologien.dks redaktør, 2020.